

2020-09-10
2020.238 KUN

Utredning utmaning gällande driften av arbetsmarknadsenhetens verksamhet

Göteborgs kyrkliga stadsmission Bistånd & Entreprenad AB, (nedan kallad Stadsmissionen) har i skrivelse inkommen den 27 februari 2020 utmanat Alingsås kommun gällande driften av arbetsmarknadsenhetens verksamhet. Utmaningen gäller driften av operativ verksamhet som tros kunna bedrivas med bättre kvalitet än idag, men till en lägre kostnad för Alingsås kommun.

I enlighet med "Tillämpningsanvisningar för utmaning i Alingsås kommun" (KS 26 november 2012 § 196) innebär utmaningsrätt en möjlighet att föra fram synpunkten till kommunen att verksamhet som bedrivs av kommunen skulle kunna utföras av annan. En utmaning kan leda till att kommunen överväger extern drift av både vidare och smalare än omfattning av utmaningen. Kommunens handläggning av en inkommen utmaning regleras i ovan nämnda tillämpningsföreskrifter. Enligt föreskrifterna ska den eller de nämnder som berörs av utmaningen besluta om underlag för beslut i kommunstyrelsen om utmaningen antas eller avslås. Inför kommunstyrelsens prövning av utmaningen ska kultur- och utbildningsnämnden därför i enlighet med tillämpningsföreskrifterna avge yttrande enligt följande frågeställningar.

- Består den utmanade verksamheten helt eller delvis av myndighetsutövning, strategiska ledningsfunktioner eller har den nära anknytning till sådana funktioner?
- Bedrivs den utmanade verksamheten redan i dagsläget helt eller delvis av upphandlad verksamhet?
- En beskrivning av personalkonsekvenser för verksamhetsområdet, nämnden och kommunen som helhet.
- Ett ekonomiskt underlag som beskriver kommunens nuvarande kostnad och intäkter för den utmanade verksamheten, där följande faktiska kostnader ingår som separata poster, avstämda med den centrala ekonomifunktionen: personal, lokaler, avskrivningskostnader, särskilda verksamhetskostnader av betydelse samt övriga kostnader. Intäkter ska specificeras och intäkter och bidrag ska delas upp på kommuninterna och externa.
- Bedömning av den totala ekonomiska effekten för kommunen. Effekter för mindre lönsamma verksamhetsdelar som inte omfattas av utmaningen ska vägas in.

- En beskrivning av kvalitén i den utmanade verksamheten så som den bedrivs för närvarande med de jämförelsetal som bedöms vara relevanta.
- Bedömning av den samlade effekten på kvaliteten för den utmanade verksamheten och kommunen som helhet vid extern drift.

Underlaget ska redogöra för de faktorer som talar för och emot att utmaningen ska antas.

Består den utmanade verksamheten helt eller delvis av myndighetsutövning, strategiska ledningsfunktioner eller har den nära anknytning till sådana funktioner?

Vid arbetsmarknadsenheten (AME) utövas ingen myndighetsutövning. AME är en utförarverksamhet där delar av verksamheten har nära anknytning till Socialnämndens myndighetsutövning inom ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 4 § socialtjänstlagen (2001:453) samt arbete som utförs på beställning utifrån Arbetsförmedlingens myndighetsutövning inom arbetsmarknadspolitiska program. AME är idag organiserad under verksamheten Integration och arbetsmarknad där verksamhetschef ingår i förvaltningens ledningsgrupp. Ett förvaltningsövergripande perspektiv där synergier och effektiviseringar med övriga verksamheter inom förvaltningen finns för denna del.

Bedrivs den utmanade verksamheten redan i dagsläget helt eller delvis av upphandlad verksamhet?

I dagsläget finns ingen upphandlad verksamhet inom AME.

En beskrivning av personalkonsekvenser för verksamhetsområdet, nämnden och kommunen som helhet.

Det utmanande företaget uppger att de kan utföra arbetsmarknadsenhetens uppdrag för en lägre kostnad än vad Alingsås kommun gör idag. Möjlig risk vid upphandlad aktör kan bli att personalresurser skulle behöva reduceras. Personalen vid AME är högutbildad med stor kompetens inom området och erbjuder ett brukarstöd som kan bli svårt att kvalitetssäkra vid upphandlad verksamhet.

Personal vid AME arbetar i nära samarbete med kommunens näringsliv, vuxenutbildning och integrationsavdelning, socialförvaltningen, barn- och ungdomsförvaltningen samt Arbetsförmedlingen. På detta sätt har metoder arbetats upp inom AME för att möta nuvarande och prognostiserad ökad arbetslöshet, vilket även möjliggör att arbeta med kommunens egna kompetensförsörjning och bristyrken. Detta riskerar att försvåras vid upphandling av extern aktör. Det väl utarbetade samarbetet med Arbetsförmedlingen resulterar också i en intäkt då Arbetsförmedlingen årligen köper platser och kartläggningar av AME.

Konsekvenser - Kommunen i helhet

Arbetsmarknadsenhetens uppdrag utförs i syfte att förebygga utanförskap och bryta försörjningsstödsberoende. Arbetsmarknadsenhetens bredd, kunskap och lokala förankring riskerar att gå förlorad vid en utmanade verksamhets övertagande. Den helhetssyn och samverkan inom kommunen gällande brukares behov, matchning, praktikplatser och individanpassade utbildningsspår som idag erbjuds riskerar att försvinna.

Konsekvenser - Nämnden

Nämndens möjlighet till ett helhetsperspektiv och synergier utifrån kommunfullmäktiges mål och uppdrag avseende praktikplatser, arbetsträningsplatser samt integration riskerar att öka kostnaderna på sikt om delar av AME lyfts ur nämndens verksamhet. En direkt konsekvens av detta är att kompetensförsörjningen inom förvaltningen och därmed kvaliteten inom nämndens verksamhetsområden så som vuxenutbildning, yrkesprogram på gymnasiet, integrationsavdelningen och ungdomsverksamhet kan gå förlorad vid en splittring av AME. Även det nätverk kring AME:s målgrupper och individuella spår som tagits fram i samverkan med flertalet parter kan riskera att upplösas.

Ekonomi

Arbetsmarknadsenhetens budgetram 2020 uppgår till ca 5,8 mkr. Kultur- och utbildningsnämnden bedömer ett underskott om ca 1,1 mkr för enheten under 2020. AME:s budgeterade kostnader framgår i nedan resultaträkning där den största posten utgörs av personalkostnader (10,1 mkr), följt av övriga kostnader, lokalhyror samt köp av tjänster.

Konto	Budget 2020 (tkr)
Försäljningsintäkter	3 080
Taxor och avgifter	0
Bidrag	4 834
Försäljning av verksamhet/konsulter	662
Summa Verksamhetens intäkter	8 576
Personalkostnader	-10 093
Lokalhyror	-1 198
Köp av tjänster	-528
Övriga kostnader	-2 511
Summa Verksamhetens kostnader	-14 330
Summa Kommunbidrag	5 754
Summa Resultat	0

Vid jämförelse av statistik från Kolada mellan Alingsås och kommuner inom GR, Västra Götalandsregionen samt kommuner med mest likartade förutsättningar syns att enheten drivs med något högre kvalitet till en betydligt lägre kostnad.

Nettokostnad arbetsmarknadsåtgärder, kr/inv	2017	2018	2019	Prognos 2020
Alingsås	275	255	166	
Göteborgsregionen	362	379	342	
Liknande kommuner, övergripande	426	444	399	
Västra Götalands läns kommuner	514	529	483	
Deltagare som börjat arbeta eller studera vid avslut AME %				
Alingsås	48	51	40	50
Göteborgsregionen	33	41	44	
Liknande kommuner, övergripande	52	34	47	
Västra Götalands läns kommuner	40	36	40	

Källa: Kolada

Prognos för deltagare som börjat arbeta eller studera efter avslut vid AME är 50 % för 2020, vilket ger ett fyraårssnitt inklusive innevarande år på 47 %. Ovägt snitt för samtliga jämförbara kommuner är 41 % för åren 2017-2019. AME har därmed ett något högre resultat för detta kvalitetsmått, att deltagare kan gå vidare och bli självförsörjande.

Kostnaden för arbetsmarknadsåtgärder i Alingsås kommun är 166 kronor per invånare vilket motsvarar hälften av snittet inom GR. Kostnadsläget för liknande kommuner och inom VGR är mellan dubbelt till tre gånger så högt. Sammantaget påvisar effektivitetsanalysen tillsammans med kvalitativt mått att effekten för arbetsmarknadsåtgärder per skattekrona är mycket hög i Alingsås kommun, det vill säga något högre kvalitet till minst halverad kostnad. Om kostnadsnivån per invånare varit i paritet med GR-snittet hade kostnadsläget varit ungefär 7 mkr högre.

En beskrivning av kvalitén i den utmanade verksamheten så som den bedrivs för närvarande med de jämförelsetal som bedöms vara relevanta.

Se ovan beskrivning och tabell.

Bedömning av den samlade effekten på kvaliteten för den utmanade verksamheten och kommunen som helhet vid extern drift.

Arbetsmarknadsenheten drivs idag i nära samarbete med det lokala näringslivet, lokala arbetsförmedlingen och andra kommunala förvaltningar. Om verksamheten skulle drivas i extern regi riskerar den lokala förankringen, synergier med egna och övriga förvaltningar minska.

Arbetet med lokala jobbspår i det nationella projektet Delegationen för unga och nyanlända till arbete (DUA) kan komma att påverkas. Synergier och samarbeten med vuxenutbildningen, gymnasieskolan, integrationsverksamheten, barn- och

ungdomsförvaltningen, socialförvaltningen och projekt som drivs med externa medel kan komma att försvåras och skapa en mer splittrad verksamhet.

Som jämförelsetal för att kunna driva arbetsmarknadsenhetens verksamhet bättre kostnads- och kvalitetsmässigt nämner Stadsmissionen fyra verksamhetsdelar som består av en administrativ och coachande del samt tre operativa verksamheter. Dessa kan likställas med Arbetsmarknadsenhetens operativa verksamheter vid Actusgården och en caféverksamhet bestående av fyra caféer integrerade i kultur- och utbildningsförvaltningens egna verksamheter. Metoderna och arbetssätten som används motsvarar de som presenteras i verksamheten idag, men där arbetsmarknadsenheten genom nära samverkan med andra kommunala och statliga aktörer har stort fokus på målgrupp, olika spår och metoder för dessa.

Stadsmissionen uppger nyckeltal för hela 2019 som visar ett läge antal deltagare i verksamheten samt deltagare ut i jobb än arbetsmarknadsenheten prognostiserar per helår 2020. Arbetsmarknadsenheten prognostiserar att runt 900 personer kommer att ha tagit del av insatser under 2020 fördelat på 450 "PRAO-insatser", ca. 130 feriearbetare/ungdomsarbetare samt 400 deltagare inom övriga AME-verksamheter.

Stadsmissionen har inte uppvisat hur de ämnar att skapa större mervärde eller driva verksamheten med mindre budget än vad Kultur- och utbildningsnämnden gör idag.